

غیر قانونی وقتی در یک کشور حضور داشته باشد، اگر دچار یک مشکلی هم بشود، قانون از او حمایت نمی کند چون از اساس حضور، کار و اشتغالش غیر مجاز بوده است. برای همه مردم کشورهای همسایه و رسانه ها واضح است که جمهوری اسلامی ایران پناهندگان کشورهای مجاور را با آغوش باز پذیرفته و به اذعان مکرر مسئولین بین المللی کاری که ایران می کند یک میزبانی ایثار گرانه و سخاوت مندانانه است.

■ موضوع مهاجران همواره در خارج ایران همراه با حاشیه هایی بوده؛ علت چیست؟

بحث پناهندگان یک بحث انسانی است که هر انسان منصفی به آن توجه دارد، اما آن چیزی را که در مسائل سیاسی رخ می دهد، یک بحث منصفانه و حرفه ای نمی دانیم و به هیچ وجه قابل قبول نیست که افرادی که از وضعیت پناهندگان در ایران حداقل اطلاعات را ندارند، بیایند و بر اساس شنیده ها یا نکاتی که ممکن است افراد سودجو و غیر قانونی بیان می کنند، ادعایی بکنند. آیا کشوری هست که مرز خودش را باز کند تا افراد غیر قانونی وارد آن کشور شوند و کاری هم با آن ها نداشته باشند؟ آیا اگر با افرادی که غیر قانونی وارد کشوری می شوند، برخورد قانونی شود، این متخلفین تشکر می کنند؟ طبیعی است که انتقاد و اظهار نظر خلاف واقع می کنند. باید نمونه های انتخاب شده را پیدا و منصفانه قضاوت کرد که آیا این نمونه ها از جامعه واقعی پناهندگان در ایران هستند یا خیر.

قاطعانه می گویم که این نمونه ها ارتباطی با پناهنده ها ندارند، البته نمی گویم که پناهنده ها در رفاه کامل هستند و رد هم نمی کنم که مشکل دارند.

مشکل قطعا وجود دارد و طبیعی است، حتی شهروندان ایرانی هم مشکل دارند، اما مشکلاتی که رنگ و بوی سیاسی بگیرد، مورد قبول نیست و نمی پذیریم. ما هر آن چه بتوانیم به افراد نیازمند کمک

می کنیم، چون اعتقاد دینی و مکتبی ماست، کسانی که مسائل سیاسی را با مسائل انسانی گره می زنند، می خواهند دست آویزی برای مانور تبلیغی داشته باشند، آن ها افراد منصفی نیستند، ما این ها را نمی پذیریم و وقت زیادی هم برایشان نمی گذاریم. سفرای کشورهای اهدا کننده کمک به

کشورهای اهدا کننده کمک در خود این کشور فراهم کند، بخش اعظم کار هم همین است، چون تا زمانی که شرایط افغانستان مناسب نشود، بازگشت داوطلبانه عملی نخواهد شد.

بخشی از سند راه حل های راهبردی کمک به کشورهای میزبان است، یعنی در شرایط فعلی که پناهندگان افغان به کشورشان بازنگشته اند، به کشورهای میزبان کمک

شود. در دو سال متوالی اخیر یعنی ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ برای این که این کار شکل عملی به خودش بگیرد، پروژه های متعددی را با توافق شرکای اجرائی به کمیساریا پیشنهاد کردیم. متأسفانه اعتباری از سوی کشورها کمک کننده برای این پروژه ها در نظر گرفته نشده است؛ با این حال مطابق رویه های قدیم کمک شده که مربوط به سند راهبردی نیست؛ یکی از مطالبات ایران اجرائی شدن این سند است چون با اجرای آن خیلی از شرایط عوض می شود.

■ به عنوان مدیر عالی ترین دستگاه مسئول موضوع مهاجران، بفرمایید مدیران کشور نسبت به مهاجران نگاه تهدید محور دارند یا فرصت محور؟

از ابتدا پذیرایی جمهوری اسلامی ایران از پناهندگان افغان مبتنی بر اصول دینی، اسلامی، انسانی و بدون هیچ چشم داشتی بود؛ این در سی سال و اندی عملکرد ایران به اثبات رسیده است، حتی یکی از علت های عدم سختگیری در برخورد با اتباع غیر مجاز ناشی از همین ملاحظات است.

ما هیچ وقت حضور تحمیل شده ی اتباع کشورهای همسایه در جمهوری اسلامی ایران که توسط ابر قدرت ها صورت گرفته را تهدید نمی دانیم بلکه آن ها را برادران و خواهران خودمان می دانیم، عملکرد ایران هم نشان از این دارد که ایران این موضوع را به عنوان تهدید

نمی داند، اگر چه امکان دارد، افرادی سودجو و شناخته شده و وابسته به گروه های تندرو خودشان را به عنوان افراد نیازمند جا بزنند اما با این حال حضور پناهندگان در ایران از دیدگاه ما یک حضور تهدید آمیز نیست ولی باید با برنامه و اصول قانون و مقررات باشد که خودشان هم آسیب نبینند؛ چون یک فرد

زیادی صورت گرفته اما هنوز جاهایی وجود دارد که محل تردد و ورود غیر قانونی است؛ طرف مقابل هم باید همین کنترل را داشته باشد و پاسگاه هایش فعال باشند و از ورود غیر مجاز جلوگیری کند که متأسفانه چنین چیزی نداریم.

همین طور در مرزهای پاکستان، ورود از سمت افغانستان به سمت پاکستان و از آن جا به ایران را داریم که یکی از مشکلات مرزهاست.

در داخل کشور هم باید اقداماتی بشود تا اتباع غیر مجاز حضور نداشته باشند، از جمله با هر کارفرمایی که اتباع غیر مجاز را به کار می گیرد، برخورد قانونی شود. قانون برای برخورد با آن وجود دارد اما انتظار این است که هیچ کارفرمایی اتباع غیر مجاز را به کار نگیرد. متأسفانه امروز اتباع غیر مجاز به صورت گروهی در موسسات به کارگیری می شوند و برخورد قاطع با کارفرمایان متخلف صورت نمی گیرد.

مکرر این را گفته ام و پیگیری کرده ام که زمینه اشتغال غیر مجاز نه برای افغان بلکه برای هیچ تبعه ای وجود نداشته باشد، این قانون کشور است که همه باید از آن تبعیت کنند

اگر این دلایل حذف شود ما می توانیم تعداد اتباع غیر مجاز را به حداقل برسانیم یا نداشته باشیم، متأسفانه این زمینه موجود و شرایط افغانستان و مرز باعث شده که ورود غیر قانونی و اشتغال غیر قانونی اتفاق بیافتد.

■ جمهوری اسلامی ایران در مورد مهاجران و پناهندگان افغان چه برنامه بلند مدتی دارد که همه ی ابعاد فرهنگی، اجتماعی و امنیتی در آن لحاظ شده باشد؟

باید موضوع دارندگان پاسپورت و کارت پناهندگی جدا شود، پاسپورتهای کسانی هستند که روادیدشان طبق قانون بر اساس توافقات دولت ایران و افغانستان شکل گرفته و تا به امروز برای چندمین بار تمدید شده است؛ طبق قانون هر وقت روادیدشان تمام شد، طبیعی است باید کشور را ترک کنند

این قانون همه جا وجود دارد و هر کسی که در کشور دیگری حضور داشته باشد تا زمانی که روادیدش مهلت دارد، می تواند در آن جا بماند و بعد از آن تخلف است. اتباع افغان تا وقتی روادیدشان مهلت دارد، می توانند در ایران حضور داشته باشند اما در مورد پناهندگان دارای کارت، سند راه حل های راهبردی ژنو در سال ۲۰۱۲ با همکاری ایران، افغانستان، پاکستان و کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل تصویب شد و از سال ۲۰۱۳ شکل اجرائی گرفت؛ بر اساس این سند باید زمینه ی بازگشت داوطلبانه پناهندگان فراهم شود. بخشی از این موضوع به دولت افغانستان می رود که باید زمینه بهداشت، تحصیل، معیشت و مسکن را به کمک کمیساریای عالی پناهندگان و سایر